

SPRÁVCOVSTVO A POSLANIE: BIBLICKÁ ŠTEDROŠŤ (2. KORINŤANOM 8–9)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2. Korinťanom 8–9; Ján 3,16; Ján 17,5; Luk 9,58; Zj 13,8; Rim 12,8; 15,26.27

ÚVODNÝ TEXT

Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste vy jeho chudobou zbohatli. (2Kor 8,9)

Druhý list Korinťanom 8 a 9 ukazuje, ako Pavol ponúkol korintským veriacim možnosť pomôcť ich bratom a sestrám v Judsku. Tento text nám pripomína, že štedrosť je výsadou od Boha, vďaka ktorej môžeme nasledovať príklad Krista v Jeho sebaobetovaní. Základným princípom neba je totiž dávanie. Tak to vyjadrujú aj známe slová: „Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna...“ (Ján 3,16)

Text Ján 3,16 navyše jasne odhaľuje Boží zámer pri darovaní Ježiša: „Aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.“ V tomto verši sa nerozlučne spája správcovstvo s misiou – sú ako dve strany tej istej mince. Preto neprekvapuje, že Pavol označuje seba i svojich spolupracovníkov za „správcov Božích tajomstiev“ (1Kor 4,1). V tomto význame sme správcami aj my dnes.

Tento týždeň budeme sledovať, ako témy správcovstva a misie vychádzajú z Ježišovho príkladu. Správcovstvo a misia sú v skutočnosti neoddeliteľné. Zodpovedné správcovstvo zabezpečuje pre cirkve finančné i ľudské zdroje potrebné na uskutočňovanie Božieho poslania.

OSNOVA LEKCIE

Jedenásta lekcia (vychádzajúca z 2. Korinťanom 8–9) prepája štedrosť s evanjeliom a ukazuje Ježiša ako najvyšší vzor obetavosti. Dozvieme sa, že kresťanské dávanie má byť radostným, plánovaným a dobrovoľným prejavom vďačnosti za Božiu milosť.

- 2Kor 8,8–10: Kristova chudoba ako zdroj nášho „bohatstva“ (nedeľa)
- 2Kor 9,7.15: Motivácia dávať prostredníctvom vďačnosti za Boží dar (pondelok)
- 2Kor 9,5–7: Plánovanie a pripravenosť ako princípy štedrosti (utorok)
- 2Kor 8,1–5: Príklad macedónskych zborov v radostnom dávaní (streda)
- Rim 15,26–27: Jednota cirkvi prejavovaná vzájomnou pomocou (štvrtok)

JEŽIŠOV PRÍKLAD

⁸Nehovorím to ako príkaz, ale spomínam horlivosť iných, a tak skúšam aj pravosť vašej lásky. ⁹Veď poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste vy jeho chudobou zbohatli. ¹⁰Predkladám vám to ako radu. Toto je vám na úžitok, veď už vlni ste tak začali nielen skutkom, ale aj dobrou vôľou. (2Kor 8,8–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Kontext 2. Korinťanom 8 a 9 sa týka Pavlovho povzbudzovania členov Korintu, aby uskutočnili zbierku pre chudobné cirkvi v Judsku. Zdá sa, že tento záväzok prijali už skôr (2Kor 8,10.11; 2Kor 9,5; pozri aj 1Kor 16,1–4), no proces narušili naštrbené vzťahy medzi nimi a apoštolom. Po vyriešení vzniknutých problémov (2. Korinťanov 1–7) sa Pavol teraz vracia k dokončeniu tejto úlohy (2. Korinťanov 8–9).

Pavol sa najprv odvoláva na príklad macedónskych zborov (2Kor 8,1–7). Ich extrémna chudoba im nebránila v tom, aby preukázali nesmiernu štedrosť (2Kor 8,2). Áno, nedostatok a ochota dávať sa navzájom nevylučujú. Obdivuhodná štedrosť Macedónčanov je však len odrazom Ježišovej štedrosti, keď sa On sám za nás obetoval (2Kor 8,8–15).

Čo sa z úvodného textu (2Kor 8,9) dozvedáme o Ježišovom príklade?

Pavlovo vyjadrenie v liste 2Kor 8,9 patrí k najúžasnejším, najsilnejším a najhlbším miestam v celej Biblii. Pavol v ňom niekoľkými slovami zhŕňa celý Ježišov príbeh a Jeho poslanie. Tento jediný verš v sebe nesie nesmiernu teologickú hĺbku a v koncentrovanej podobe rozpráva celý príbeh nášho vykúpenia.

Ešte pozoruhodnejšie je, že tento príbeh je vyrozprávaný pomocou finančnej terminológie. Ježiš bol skutočne bohatý – jeho bohatstvo spočívalo v Jeho existencii v nebeskej sláve ešte pred príchodom na svet (Ján 17,5). Dobrovoľne sa však rozhodol pre chudobu: vzdal sa nebeskej nádhery a vstúpil do nášho sveta plného utrpenia. Stal sa chudobným človekom (Luk 9,58). Napriek tomu, že bol rovný Bohu, tejto rovnosti sa zriekol, „keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom“ (Fil 2,7). „Podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži.“ (Fil 2,8) Ježiš obetoval svoj život, aby sme my mohli s Ním žiť naveky. Jeho obeť sledovala jasný cieľ: našu záchranu. Správcovstvo a misia sú teda neoddeliteľne spojené. Ôsma a deviata kapitola síce hovoria o konkrétnej finančnej zbierke, no tento príbeh stojí na základoch položených Ježišom. V nasledujúcich dňoch budeme skúmať teologické princípy štedrosti a dávania, ktoré vychádzajú z toho, že Kristus obetoval za nás samého seba.

APLIKÁCIA

- Premýšľaj o Ježišovom narodení a o Jeho živote, smrti a vzkriesení. Aká by mala byť naša odpoveď na skutočnosť, že toto všetko podstúpil kvôli nám, aby nám daroval nádej presahujúcu toto pozemské trápenie?

MOTIVÁCIA

⁶Je to tak: Kto skúpo seje, skúpo bude aj žať, kto však seje štedro, štedro bude aj žať. ⁷Každý tak, ako si umienil v srdci: Nie s nevôľou alebo z donútenia, lebo ochotného darcu miluje Boh. ⁸Ved' Boh má moc rozhojniť vo vás všetku milosť, aby ste mali vždy a vo všetkom všetkého dostatok na každý dobrý skutok, ⁹ako je napísané: Rozsýpal, dával chudobným, jeho spravodlivosť trvá naveky. (2Kor 9,6–9)

Prečítaj si texty 2Kor 8,1.5 a 2Kor 9,7.9.13.15. Aké je ústredné posolstvo týchto veršov?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Téma dávania preniká celou ôsmou a deviatou kapitolou: „Oznamujeme vám, bratia, milosť Božiu danú v zboroch Macedónie.“ (2Kor 8,1; ROH) „Sami seba dali...“ (2Kor 8,5) „Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, ... lebo ochotného darcu miluje Boh.“ (2Kor 9,7; SEP) „Rozsýpal, dával chudobným...“ (2Kor 9,9) „Oslavujú Boha za to, že... sa delíte s nimi i so všetkými.“ (2Kor 9,13) „Vďaka Bohu za jeho nevýslovný dar!“ (2Kor 9,15). Obe tieto kapitoly sa začínajú aj končia zmienkou o dávaní (2Kor 8,1 a 2Kor 9,15), musíme ich teda čítať práve cez optiku štedrosti. Uvádzajú totiž minimálne štyri zásadné dôvody, prečo prinášať dary a obete.

(1) *Vďačnosť za Božiu milosť* (2Kor 8,1; 2Kor 9,14.15). Celý oddiel otvára zmienka o „Božej milosti“ (2Kor 8,1). O niečo ďalej Pavol hovorí: „Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista.“ (2Kor 8,9) Práve Božia a Kristova milosť je tu prezentovaná ako hlavný motív pre ochotu dávať. Boh pre nás urobil nesmierne veľa, keď nám daroval Krista. Tým, že prinášame svoje dary, potvrdzujeme Božiu milosť v našich životoch.

Podobne ako téma dávania, aj pojem „milosť“ (grécky *charis*) sa v 2. Korintanom 8. a 9. vyskytuje opakovane. Slovo *charis* navyše tento oddiel ohraničuje – nachádzame ho v úvode i v závere (2 Kor 8,1; 2 Kor 9,14.15). Pavol v tejto pasáži pracuje s rôznymi odtieňmi významu tohto slova, aby zdôraznil, že Kristova milosť nás vedie k prejavom milosrdenstva k iným a k hlbokej vďačnosti.

(2) *Túžba nasledovať Ježišov príklad* (2Kor 8,9). Ježiš bol bohatý, no stal sa chudobným (pričom tieto pojmy sa odvolávajú na Ježišovu preexistenciu a následné prijatie človečenstva). Bolo to možné len jediným spôsobom – tým, že sa vzdal úplne všetkého. Keď prinášame svoje dary, aj my takýmto spôsobom vytvárame podmienky na to, aby mohli Krista spoznať ďalší ľudia.

(3) *Túžba podeliť sa o Božie požehnania* (2Kor 9,10.11). Naša schopnosť dávať iným pramení z toho, že sme sami najprv dostali od Boha. On nás zahrňuje svojimi darmi, aby sme aj my mohli byť štedrý k ostatným.

(4) *Úprimná láska* (2Kor 8,8.24). Dávanie je praktickým testom úprimnosti a pravosti našej lásky. Predstavuje hmatateľný dôkaz toho, že v srdci človeka skutočne prebýva láska. Ide o to, aby sme nezostali len pri slovách, ale aby sme svoje vyznanie potvrdili aj konkrétnymi činmi.

■ **Ako sa prejavuje tvoja štedrosť? Keď sa pozrieš na Kristovu obeť na kríži, ako obstojí to, čo reálne dávaš, v porovnaní s tým, čo by si skutočne mohol dať?**

APLIKÁCIA

PLÁNOVANIE

⁵Preto som pokladal za potrebné poprosiť bratov, aby najskôr išli k vám a pripravili váš vopred ohlásený dar, aby takto pripravený bol prejavom vašej štedrosti, nie chamtivosti. ⁶Je to tak: Kto skúpo seje, skúpo bude aj žať, kto však seje štedro, štedro bude aj žať. ⁷Každý tak, ako si umienil v srdci: Nie s nevdôľou alebo z donútenia, lebo ochotného darcu miluje Boh. (2Kor 9,5–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si 2Kor 9,5–7. Čo hovorí táto pasáž o akte obety?

Božie rozhodnutie zachrániť svet padlo ešte skôr, než svet zasiahol hriech. Kristov príchod a Jeho obeť za nás boli súčasťou odvekého plánu (Zj 13,8). Boha nič neprekvapilo. Už vopred naplánoval, že v Ježišovi daruje samého seba. V 2. Korintňanom 8 a 9 je plánovanie kľúčovým teologickým princípom spojeným s ochotou dávať. Tento princíp sa prejavuje minimálne v dvoch rovinách: Po prvé, *súčasťou plánovania je rozhodnutie*. Pavol hovorí, aby každý dával tak, „ako si umienil v srdci“ (2Kor 9,7). Grécky výraz *proaireó*, preložený ako „(za) umieniť si“ alebo „rozhodnúť sa“, je zloženým slovom. Predpona *pro* znamená „vopred“ a základ *aireó* v tomto význame znamená „vybrať si“ alebo „rozhodnúť sa“. Slovo *proaireó* teda označuje rozhodnutie, ktoré padlo skôr, než nastal samotný moment darovania. Pavol začína svoje vyhlásenie slovami „jeden každý tak“ (ROH), čím naznačuje, že veľkosť daru je individuálna. Zdôrazňuje však, že akémukoľvek daru má predchádzať zrelá úvaha – človek má darovať toľko, koľko po zvážení považuje za správne.

Po druhé, *plánovanie zahŕňa princíp primeranosti*. Pavol uvádza, že Macedónčania „dali podľa možnosti“, niektorí dokonca „i nad svoje možnosti“ (2Kor 8,3). Tento princíp následne vzťahuje aj na Korintňanov: vyzýva ich, aby splnili svoj sľub a dokončili zbierku podľa prostriedkov, ktoré majú k dispozícii (2Kor 8,11). Svoju úvahu uzatvára tým, že hodnota daru pred Bohom sa posudzuje podľa toho, „čo kto má, a nie podľa toho, čo nemá“ (2Kor 8,12). Na rozdiel od desiatkov, kde Biblia jasne stanovuje podiel desiatich percent, pri dobrovoľných daroch (obetiach) to tak nie je. Tu platí: „Každý tak, ako si umienil v srdci“ (2Kor 9,7), pričom má zvážiť primeranosť daru k svojim možnostiam. Každý sa teda sám rozhoduje, aký podiel zo svojich prostriedkov venuje na Božie dielo. Takéto vedomé rozhodnutie sa však nezaobíde bez predchádzajúceho plánovania.

APLIKÁCIA

- Aký je tvoj postoj k odovzdávaniu desiatkov a darov, nech už je tvoja finančná situácia akákoľvek? Akými výhovorkami ospravedlňuješ svoje váhanie, hoci si uvedomuješ, že by si mohol dať viac?

POSTOJ

¹Chceme, bratia, aby ste vedeli o Božej milosti, ktorej sa dostalo cirkvám v Macedónsku. ²Tak sa osvedčili v mnohom súžení, že z ich nesmiernej radosti a krajnej chudoby vzišlo bohatstvo ich štedrosti. ³Dosvedčujem, že dobrovolne dali podľa možnosti, ba i nad svoje možnosti. ⁴Sami nás naliehavo prosili, aby sme im dopriali mať účasť na tejto milosti a na službe svätým. ⁵A nielen ako sme dúfali, ale najskôr sami seba dali Pánovi a potom aj nám, podľa Božej vôle. (2Kor 8,1–5)

Čo bolo podľa úvodného textu (2Kor 8,1–5) hlavnou pohnútkou Macedónčanov na prejavenie takej mimoriadnej štedrosti?

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Po prvé, *dávali s nesmiernou radosťou* (2Kor 8,2). Pavol píše, že u Macedónčanov „z ich nesmiernej radosti a krajnej chudoby vzišlo bohatstvo ich štedrosti“ (2Kor 8,2). Neskôr dodáva, že „ochotného darcu miluje Boh“ (2Kor 9,7). Grécke slovo *hilaros* preložené ako „ochotného“ („veselého“ SSV) sa v Novej zmluve nachádza iba na tomto mieste a môžeme ho preložiť aj ako „radostný“. Príbuzný výraz sa však objavuje v Liste Rimanom: „Kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí s ochotou“ (Rim 12,8; „radostne“ SSV). V mimobiblickej literatúre sa tieto výrazy spájajú s pocitom šťastia a veselej mysle. Podľa 2Kor 9,7 byť „ochotným darcom“ znamená dávať s pocitom šťastia, radostne, bez zdráhania.

Po druhé, *dávali štedro* (2Kor 8,2). Pavol najprv hovorí o ich „krajnej chudobe“ a až potom vyzdvihuje ich štedrosť. Grécky výraz pre „štedrosť“ (*haplotétos*) sa v 8. a 9. kapitole objavuje ešte dvakrát. Apoštol píše: „Z každej stránky budete obohatení vo všetkej dobrosrdečnosti a tá v nás vzbudzuje vďačnosť voči Bohu.“ (2Kor 9,11) Vysvetľuje, že dary dostávame preto, aby sme ich mohli posúvať ďalej. Neskôr opäť vyzdvihuje, že sa s ostatnými „dobrosrdečne“ („štedro“; SEP) delia o to, čo majú (2Kor 9,13). Podľa tohto textu je práve štedrosť v dávaní jedným zo spôsobov vydávania svedectva o Kristovom evanjeliu. Po tretie, *dávali „dobrovolne... podľa možnosti“* (2Kor 8,3). Ich ochota je o to vzácnejšia, že nedávali z nadbytku – ich vlastné prostriedky boli totiž veľmi skromné. Rovnakým spôsobom Pavol opisuje aj Títov postoj, keď sa dobrovolne a z vlastnej iniciatívy rozhodol navštíviť cirkev v Korinte (2Kor 8,17).

Po štvrté, *k dávaniu pristupovali s vedomím, že ide o výsadu* (2Kor 8,4). Tento postoj je badateľný v žiadosti Macedónčanov, aby sa mohli zúčastniť na zbierke. „Sami nás naliehavo prosili, aby sme im dopriali mať účasť na tejto milosti a na službe svätým.“ (2Kor 8,4)

A napokon, *ich účasť na zbierke bola prejavom úplnej odovzdanosti Bohu* (2Kor 8,5). Pavol hovorí: „Najskôr sami seba dali Pánovi a potom aj nám, podľa Božej vôle.“ (2Kor 8,5) Ak sa človek skutočne odovzdá Pánovi, prejaví sa to aj v jeho službe pre druhých. Macedónčania rozšírili svoju účasť na misii za hranice finančnej podpory. To znamená, že štedrosť a ochota dávať nie sú len otázkou peňazí.

- Čo ti najviac bráni vnímať štedrosť ako výsadu a zdroj radosti, a nie ako povinnosť či bremeno? Akými konkrétnymi spôsobmi (okrem finančnej podpory) sa môžeš tento týždeň odovzdať „najskôr Pánovi a potom iným“?

APLIKÁCIA

JEDNOTA

²⁰**Dbáme však o to, aby nám nikto nemohol nič vyčítať pri spravovaní tohto štedrého daru. ²¹Máme totiž na zreteli dobro nielen pred Pánom, ale aj pred ľuďmi.** (2Kor 8,20.21)

²⁶**Macedónsko a Achájsko sa totiž rozhodli urobiť zbierku pre chudobných medzi svätými v Jeruzaleme. ²⁷Rozhodli sa tak, lebo sú ich dlžníkmi. Ak sa pohanovia stali účastníkmi na ich duchovných hodnotách, povinní sú poslúžiť im hmotnými hodnotami.** (Rim 15,26.27)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Videli sme, že Pavol povzbudzuje korintských kresťanov, aby sa zúčastnili zbierky pre chudobné zbory v Judsku. Jedným z jeho zámerov je posilniť pocit jednoty. Chce, aby sa aktívne zapojili a stali sa tak súčasťou misijného diela. Týmto spôsobom túži ukázať, že kresťania z pohanského prostredia patria do tej istej Božej rodiny ako veriaci v Jeruzaleme. Tí, ktorí si boli kedysi cudzí alebo stáli proti sebe, sú teraz súčasťou Božieho novozmluvného ostatku. Pavlovou víziou je mocne zjednotená kresťanská rodina zložená zo Židov i pohanov, ktorá bude inšpiratívnym svedectvom pre všetky nasledujúce generácie veriacich.

Správou vyzbieraných prostriedkov bol poverený Títus spolu s ďalšími dvoma osvedčenými a dôveryhodnými veriacimi. Bol to Boh, kto vložil Títovi do srdca hlbokú starosť o cirkvi (2Kor 8,16). Ostatných dvoch bratov si zasa prostredníctvom zborov vyvolil Boh sám (2Kor 8,18–23). Text ich nazýva „apoštolmi cirkví, Kristovou slávou“ (2Kor 8,23). Či sa pomenovanie „Kristova sláva“ vzťahuje na týchto verných bratov alebo na zbory, ktoré zastupujú, nie je podstatné. Dôležité je, že prinášanie darov je vo svojej podstate prejavom vernosti Kristovi, ktorý je Hlavou cirkvi (Ef 4,15).

Text 8. a 9. kapitoly 2. Korinťanom ukazuje, že dary by mali byť zverené ľuďom, ktorých Boh povolal prostredníctvom cirkvi. Presne to naznačujú slovné spojenia ako „vo všetkých cirkvách“ (2 Kor 8,18), „cirkvi si ho zvolili“ (2 Kor 8,19) či „sú apoštolmi cirkví“ (2 Kor 8,23). V tomto kontexte je potom logická aj záverečná výzva: „Prejavte im teda svoju lásku a pred cirkvami im dokážte, že sme na vás právom hrdí.“ (2Kor 8,24)

Odovzdávanie darov cirkvi, ktorú Boh ustanovil ako svoj nástroj na zemi, posilňuje vzájomnú súdržnosť a zároveň je prirodzeným prejavom už existujúcej jednoty (2Kor 8,13.14). Peniaze majú moc ľudí spájať. Ak sa však človek nezaferiava v prvom rade na Božiu slávu, môžu sa stať nástrojom rozdelenia.

Ako text Rim 15,26.27 odhaľuje Pavlovu túžbu po jednote?

Na záver Pavol vykresľuje zbierku ako službu druhým, prejav milosti, požehnanie, formu uctievania a tiež ako formu spoločenstva. To všetko sa deje prostredníctvom dávania? Skús nad tým chvíľu popremýšľať.

APLIKÁCIA

- Ako naše dary pre spriaznené zbory a misie v zahraničí (často na veľmi vzdialených miestach) pomáhajú budovať jednotu našej celosvetovej cirkvi?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Poslovia nádeje* si prečítajte kapitolu „Štedrá cirkev“ (AA 335–345; PN 193–198).

„Tí, ktorí majú srdce plné Kristovej lásky, budú nasledovať príklad toho, ktorý pre nás schudobnel, aby sme my mohli jeho chudobou zbohatnúť. Všetky dary, ktoré z Božej ruky prijímajú – peniaze, čas a vplyv – budú pokladať len za prostriedok zvestovania evanjelia. Tak to bolo v ranej obci veriacich, a keby sa v dnešnej cirkvi ukázalo, že sa jej členovia pod vplyvom moci Ducha odvracajú od svetských záujmov a sú ochotní priniesť obeť, len aby ich blízni mohli počuť evanjelium, potom by zvestované pravdy mocne zapôsobili na poslucháčov.“ (AA 71; PN 41)

„Pán nepotrebuje naše obeť. Nemôžeme Ho obohatiť svojimi darmi. Dávid hovorí: *Keďže všetko od teba pochádza, dali sme ti vlastne z tvojho*. (1Kron 29,14) Boh nám však dovoľuje prejaviť vďačnosť za Jeho milosrdenstvo tým, že sa sebaobetavo usilujeme sprostredkovať toto milosrdenstvo aj iným. Je to jediný spôsob, akým môžeme vyjadriť svoju vďaku a lásku k Bohu. Iný spôsob nám nedal.“ (CS 18.19)

„Aký nesmierny bol Boží dar človeku a ako sa len podobá nášmu Bohu, že nám ho dal! Obdaroval nás štedrosťou, ktorá sa nedá nijako prekonať, aby zachránil vzdorovitých synov ľudských a priviedol ich k pochopeniu svojho zámeru a k poznaniu svojej lásky. Ukážete svojimi darmi a obeťami, že nič nepovažujete za príliš drahé pre Toho, ktorý *dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život*? (RH, 15. máj 1900)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Hlbšie sa zamyslite nad textom 2Kor 8,9. Prečo je Ježišov príklad taký zásadný z hľadiska kresťanského správcovstva?
2. Verš Ján 3,16 naznačuje, že jazykom neba je jazyk dávania. Prečítajte si texty Ján 15,13; Ef 5,2.25; Gal 2,19.20 a 1Ján 3,16. Čo spája tieto verše s Ján 3,16 a aké ponaučenie z nich pre nás vyplýva?
3. Aké osobné požehnania a prínosy plynú z dávania podľa toho, čo ste sa dozvedeli v 2. Korintňanom 8–9?
4. Čo ďalšie – okrem pravidelných finančných darov – môžete urobiť, aby ste nasledovali Ježišov príklad úplného odovzdania sa?